

## Afreta Kurd û Afrodîta Yewnanî

Di Kurmanciya Jêrîn (Sorani) de peyva "afret" di şûna peyva "jin" an jî peyva "pîrek" a Kurmanciya Jorîn de tê bikaranîn. Peyva "afret" bi giştî ji bo zayenda mê ye û peyva "jin" jî, ji bo pîreka zewicandî tê gotin.

Rûpel 10



## NÛÇEYA TAYBETÎ...NÛÇEYA TAYBETÎ...NÛÇEYA TAYBETÎ...NÛÇEYA TAYBETÎ...

Dewlet di ber şerê xwe yê bêrêzik de riyan jî dicerîbine

# Dewlet bi Şirnexê re bazarê dike



Dewlet ji aliyekî ve gund û navçeyên Kurdistanê kavil dike, ji aliyê din ve jî dixwaze bi gerîlayan re bikeve bazarê.

**E**v du sê hefte ne ku rayedarên dewletê yên Şirnexê, hemû riyan dicerîbînin ji bo ku xwe bigihînin berpirsiyarê gerîlayên Şirnexê û bi wan re li ser mihendisekî revandî, bazarê bikin. Berî mehekê, mihendisekî bi navê Mustafa Mungal û karkerekî bi navê Cemil Mağrur ji aliyê ARGK'ê ve hatibûn revandin.

**J**i bo berdana wan, Waliyê Şirnexê bela xwe ji giregirên Şirnexê venakin, ji bo ku herin bi gerîlayan re bipeyivin û mihendis Mustafa Mungal bidin berdan. Ji bo berdana Mustafa Mungal, ev rayedarên dewletê teklîf û tehdîdên balkêş pêşkêşî Şirnexiyan dikin.

Rûpel 8

### Dewleta Tirk dixwaze Kurdên Başûr bi xwe ve girê bide

## Tirkiye bi nênan Kurdan dixapîne

**Welat/Zaxo** - Dewleta Tirk li aliyekî gund û bajarên bakurê Kurdistanê dide ber bombeyan, dişewitîne û qetliaman pêk tîne, li aliyê din nênan û savarê li Kurdên başûrê Kurdistanê belav dike û dixwaze wan bi xwe ve girê bide.

Her çiqas gelek caran bi mebesta êrîşbirina ser gerîlayên ARGK'ê Artêşa Tirk gundên Başûr jî bombeyan dike, dîsa jî, ji bo ku gelê Başûr bixapîne xwarinê li wan belav dike. Hefteya çuyî dewleta Tirk şeker, birinc, rûn û şîr li gundê Zaxo belav kirin. Bi navê alîkarîya Tirkiyeyê, li gundê Zaxo li serê mirovekî 5 kîlo ard, kîloyek şeker, yek birinc, yek rûn û nîv kîlo jî şîr hate belavkirin.

Serperîştîya belavkirinê leşkerên Tirk dikin û hin Pêşmerge jî bi wan re ne ji bo parastinê. Li gor rojnameya Birayetî (weşana PDK'ê) Wezareta Karên Derve ya Tirkiyeyê, 257 ton xwarina din wê bide gelê Başûr. Li gor Cigirê Wezareta Karên Derve yê Tirkiyeyê heta niha ev alîkarî li 29.000 kesên hatiye belavkirin.

Li aliyê din Artêşa Tirk operasyonên

xwe li Başûr didomîne, lê tiştêk bi ser tiştêkî naxe.

Li gor jêderên girêdahiyê PKK'ê hinek niqteyên wan, ji aliyên leşkerên Tirk ve li navçeya Heftanîn û Geliyê Spî ya biçûk hatibûn tesbîtkirin û roja 24'ê Cotmehê hezên Komara Tirkiyeyê divîyan xwe nêzikê wan niqteyan bikin. Lê gerîlayên PKK'ê çihên xwe girtibûn û kemîn li ber wan danibûn. Piştî leşkerên Tirkan derbe ji aliyê gerîla ve xwarin erebeyên leşkerî ji Qilaban (Uludere) li hewara leşkeran re çûn. Gerîlayên PKK'ê kemîn di riya wan de jî danibûn û ketin kemînê, li dora gundê Himê 6 erebe îsabet girtin û termê 4 leşkeran li dû xwe hiştin.

Ew roj saet li 12'an 2 firokeyên Tirkan û 2 balefirên cengê navçe didan ber gulleyan.

Zayiatê gerîlayan bi tenê 9 kîlo birinc û hin nîsk û hin firaq in ku ketin destê leşkeran. Li aliyê din nasnameyên 4 leşkerên kuştî jî hate hînkirin ku, her çar leşker jî tîmên taybetî ne.



## Dewletê dîsa rûyê xwe nîşan da

**Navenda Nûşeyan** - Şer bi temamî rojeva Tirkiye û Kurdistanê dagirt. Hêzên ku dewletê pêk tînin, di çareserkirina pirsgerêka Kurdî de ji du dîtinan, a qetliam û tēkbirinê pejirandin. Hêzên ku çareserîya demokratîk diparastin jî, li hember alîgirên qetliam û tundkirina şer bi ser neketin û ji ber ku nebin sebebê dubendiyekê di nav dewletê de, dengê xwe birin. Tevî vê yekê li gorî ku rewşa îro diyar dike, çarese-

riya siyasî, her çiqas neyê eşkerekirin jî bi temamî ji rojevê derneketiye. Ev herdu dîtînan bi awayekî veşarî şerê xwe yê li hember hev didomînin. Ev yek di sazî û weşanên Tirk de jî xwe eşkere dike. Li gorî ku tê zanîn, her yek ji wan alîgirê hêzek jî hêzên ku dewletê pêk tînin in. Ji ber vê yekê jî di rastiye de dîtînan ku di rûpelên rojnameyan de şer dikin, dîtînan hêzên dewletê yên dijber in.

Rûpel 9





# Îngilîz ji aştiyê re derî venakin

**Nûçeyên Derve**- Şerê ku ÎRA (Artêşa Komara Îrlandayê) dimeşîne, di van rojên dawîn de gihîşt eradeyê lihevkrinê. ÎRA ji bo rawestandina şer, nasîna hin mafên neteweyî û nasîna mafê çarenûsê dixwaze. Hikûmeta Îngilîz jî, ji bo destpêkirina guftûgoyan şertê çekdanînê pêşkêş dike. Dema ku îhtîmala aştiyê xuyabû, hinek înisyatîfên aştiyê derketin holê. Livbaziyan loyalîstan (wek ceşên Kurdistanê) li hember mirovên sîvîl pêl da. Çend hefte berê Serokê Partiya Ked a Sosyal Demokrat John Hume, înisyatîfê aştiyê pêk anî. Şaxê ÎRA'yê ya legal Sinn Fein'ê piştigiriya ve xebatê kir. ÎRA'yê jî bi belavokê piştigiriya vî karî kir. Li hember xebatên bi vî rengî, helwesta dewleta Îngilîz bi giştî ne neyînî bû, her çiqas Serokwezîr daxweza xwe ya her çar dianî ziman jî, bi çavê nebaş li wan xebatan nedînê, ji ber ku, raya giştî êdî aştî dixwest, livbaziyan loyalîstan pêl dan. Heta wê rojê komeleya loyalîstan, Komeleya Parastina Ulsterê (UDA) û şaxê wê yê çekdar, Şerkarên Azadiya Ulsterê (UFF) berê xwe nedabû endamên SDLP'ê piştî 7'ê Cotmehê ku xebatên ve partiyê ji bo aştiyê li dar ketin. Li dijî endamên ve partiyê jî livbaziyan pêk anîn. SDLP jî partiyê netewekar a Îrlandî ye, dixwaze ji kesên katolik rayyan bistîne, lê li dijî livbaziyan çedari derdikive. Li go-

**ÎRA gelek caran destên xwe ji bo aştiyê dirêj kir, lê hikûmetê bersiv neda an jî red kir, bi ser de jî livbaziyan loyalîstan (ceşên Îrlandî) ên li dijî mirovên katolik ên sîvîl zêdetir bûn. Niha jî hikûmeta Îngilîz, livbaziyanke ÎRA'yê wek navgîneke rêlibergirtina aştiyê bi kar tîne.**

rî rayedarên ve partiyê ji ber livbaziyan ÎRA'yê hikûmeta Îngilîz nêzî protestanan dibê. Wek tê zanîn hikûmeta Îngi-

der e. Loyalîstên ku serxwebûnê naxwezî jî, protestan in. Tirsan wan a mezin Îrlandayêke eya 1993'yan bi ser-

mirovên bikuje, tenê hêzên dagirker û hevkarên wan dikuştin. Roja 23'yê Cotmehê bi livbaziyanke ÎRA'yê ev rewş

beavê e ÎRA'yê, 10 kes mirin û nêzî 50 kesan jî birindar bûn. Ji loyalîstan kes nemir. Endamêkî UDA'yê yê kevin Ken Kerr da xuyan ku, berî wê bi 45 deqîqeyan li wir civîna wan (loyalîst) hebûye, lê ji ber ku civîn belav bûye, kes ji wan nemirîye. Piştî bombeteqandina ÎRA'yê loyalîstan ji bo tolhildanê berê xwe dan mirovên katolik ên sîvîl.

Her çiqas ÎRA piştî bûyerê ji bo mirina mirovên sîvîl xemgîniya xwe bi belavokê îlan kir û Serokê Sinn Fein Gerry Adams li livbaziyanke rexne girt jî, desthilatdarên dewleta Îngilîz ev bûyer wek navgîneke ji bo rêlibergirtina aştiyê bi kar anî.

Serokê SDLP'ê John Hume livbaziyanke derbeyeke mezin ku li pêvajoya aştiyê ketiye nirxand û wiha got: "Divê Gerry Adams ve bûyerê protesto bike, ger ku tiştên berê gotibûn rast bin." John Hume wiha domand: "Ev bîst sal in ku em li dijî şer in. Divê herkes hewl bide xwe ku şer raweste, ez bawer dikim riya diyalogê zerarê nagihîjîne tu kesî. Bang li wan dikim, bila şer rawestînin." John Hume daxuyand ku dê hewldanên wan ên ji bo aştiyê bidomin.

Katolikên Ardoynê jî livbaziyanke wiha dinirxînin: "Her çiqas mirina mirovên sîvîl û zarokan ne tiştê baş be jî, ev şer e, di şer de gelek mirov bi destê loyalîstan bi awayekî hov hatine kuştin û hê jî kuştin didomin."



Piştî rûxandina ve avahiyê bi destê ÎRA'yê endamên UFF'ê du karker kuştin.

lîz şerê ÎRA'yê wek şerê li dijî protestanan nîşan dide, ji ber ku gelê bakurê Îrlandayê bi piranî katolik e û ÎRA jî li wir di nav gelê katolik de xurt e. Jixwe cihe ji aliyê Îngilîzan ve dagirkirî jî ew

bixwe û yekgirtî ye. Ji 3'yê Çile vir ve zêdetir 30 mirovên sîvîl û bêgune ji aliyê wan ve hatin kuştin. Demêke dirêj bû ku ÎRA'yê bi giştî berê xwe da bû nîşangehên aborî, nedixwest

guherî. Gerîlayên ÎRA'yê jî bo tolhildanê li Belfestê, li ser kolana Shankill'ê bombe avêtin dikaneke masîfiroşan ku navende loyalîstan li ser bû. Di ve bûyerê de du kes jê zarok, yek jê şervanê bom-

## Ji çapemeniya biyanî Nêçîra xezala spî

**Nêçîrvan bi xwe biryara kuştina sewalan satandine. Panzdeh mîr li Mötteruds (bajareke Swêdê) li hezar donim erazi geriyar, lê anca xezalêkê spî bi tenê nêçîr kirin, li jora Avrika di nav sê rojên nêçîrê de. Li gora hinekan xezala spî nîşana aştiyê ye û dîroka wê digihîjîne hezar salî lê nêçîrvan guh nadin van bir û baweriyar û nêçîra xezalên spî dikin.**

**Nûçeyên Derve**-Xezalên spî bi taybetî li bakurê Värmland nêzî tixûbê Norwêçê peyda dibin. Ew der cihekî tuîstîk e û belediya EDA jî, der barê xezalên spî de bi broşuran didin xuyakirin ku, hejmara wan zehf kême.

Ji ber ve yekê bi daxwaza Britt Mañe Nordqvist civînek çêdikin ku, xezalên spî bêne parastin ê, di civînê de bi piranî biryar hate standin ku xezalê bîhêkirin dê bêne nêçîrkirin,

weke yên din. Mixabin xezalên sip spî yên çavşîn û nîşana aştiyê dê nêçîr bibin û bîn selixandin bi kerikên kalarî. Mirov biryara wan û parastina wan bi du awayî dikare binirxîne, wek parastina mirov û sewalan. Yek; Ewrûpî ne, mederî ne, pêşverû ne, ji her kesî bêhtir mafparêz in. Dido; dema li cihekî şer û ceng dertê, hema zû dest danînin ser, çi ye? Ew mafên mirovan diparêzin, ji ber ku berjewendiya wan di wî warî de heye, lê mixabin dema berjewendiya wan di cihekî de tune, jixwe nêzî wir jî nabin Nedîtine û ne jî bihistine. Mînak, dema Sedam Helebçe bombe kir; 8000 însan kuştin, Ewrûpî tev bêhîs û deng man wek ku, yek li civatekê tirrek bike û bi êje, eman gidî bila kes bi min nehise ku, min ev tîrî kiriye. Ji ber ku fabrîkeyên çek ên kîmyewî Ewrûpîyan damezirandibûn û bi ser de jî, Kurdan wek hîrc û hov didîtin. Di 1989'an de li Swêdê, li Federasyona Kurdî, di civînekê

de Swêdiyan dîsa Kurd û tekoşîna Kurdan hovane didîtin. Ji van gotinên Swêdiyan yekî Kurd zehaf aciz bû, bû wek agir û wiha bersiva wan da: "Ka, em bibin sewalên we, wek pişkek li ber piyê we, belkî wê hengê, hûn pariyek ji me hez bikin û me nas bikin. Madem hûn ji me wek mirov hez nakin, wek sewal hez bikin. Ma Em wek fokan nabin ku, dema torvanên Norwêçiyar fok bi saxîfî digirtin û digurandin ji bo çermê wan, piştî du rojan Dinya tev rabû ser piyan û balonekê mezin wek şeklê fokê firandin ferya (hawa) û torvanên Norwêçiyar hatine protestokirin. Ma bîr û baweriyar we tenê bi sewalan heye? Ma hûn tenê sewalan nas dikin? Ji kerba nava xwe civîne terk kir û çû. Lê, serokên civîne şerm nedikirin û di ber xwe de hûr hûr dikeniyar.

**Ji rojnameya Dagens Nyheter.**

Nivîsar **Hans Bergström.**  
Wergêr: **S. S. Dilpolo**



Xezala nêçîrbûyî

# Şerê li Kurdistanê sermaye kir du felq

**Cem Boyner ê ku serê "Tevgera Demokrasiyê ya Nû" dikişîne parast ku, pirsgirêka Kurd dikare bi tenê bi gelê Kurd re bê çareserkin. Yekîtiya Ode û Borseyanê Tirkiyeyê (TOBB) jî di Civîna Heyeta Odeyên Saneyiyê de daxuyandî ku, hin devêrên "Rojhilat" di bin dagirkeriyê de ne, meseleya Kurd bi sebebê aboriyê ve girêdan û nirxandînek li ser artêşa Tirk kirin ku, têkoşîna rizgariyê dide.**



re vekirin. Di vê metnê de tê diyarkirin ku, di şemûga salên ber bi 2 hezarî ve înkarkirina hebûna Kurdan xeyalkarî ye.

Ji aliyê din ve sermayedarên ku li Îzmîrê beşdarî Civîna Heyeta Odeyên Saneyiyê bûn derbirandî ku, Tirkiyeyê li "Rojhilat" bi artêşa xwe şerê rizgariyê dide. Ew sermayedarên ku bi çavên berjewendîya xwe li meseleyê dinêrîn, pirsgirêka Kurdî bi sebebên ekonomîk ve girêdan û di vê mijarê de dewlet sîdcar dîtî. Tesbîteke din a karsazên ku beşdarî civînê bû-

bûn ev bû: "Ev bûyer serhildanên civaka ku me ew negihandine hilberkeriyê ne".

Gruba Cem Boyner temînkirina bêrî û daxwazên azadî, refah û aştîyê bi gelê Kurd ve girêda û daxuyandî ku, bi beşdariya wan mesele dikarin çareser bibin. Kesên ku beşdarî civînan bûn, tu kesî jî aliyê çareseriyê demokratîk ve nêzîkahi li pirsgirêka Kurdî neda.

Di metna ku gruba Boyner jî bo geşkerîna amade kirinê de ew lîstî hene:

-Meseleya Kurd bi tenê bi Kurdan re dikare were çare-

serkirin

-Em bawer nakin ku daxwaz û bêrîkirinên azadî, refah, aştî yên Kurdên Tirkiyeyê bi parçebûna Tirkiyeyê pêk were

-Riya çareseriyê divê di diyalogê de derbas bibe. Ji aliyê ve hikûmet û otorîteyên sîvîl û leşkerî, ji aliyê din ve jî nûnerên gelê Kurd divê rîya diyalogê vekin, mînaqeseyan ji dayîna heq û ji nedayîna heq derxin û bikin ku, hemû kesên li Tirkiyeyê dijîn karibin bi awayekî serbest zimanê xwe, çanda xwe bijîn û

cihêrengiya xwe binin ziman.

Ji beşdarên Civîna Heyeta Odeya Saneyiyê, Serokê Yekîtiya Ode û Borseyanê Tirkiyeyê (TOBB) Ömer Dînçkök ev lîstî parastî. Dînçkök daxuyandî ku, hin devêr li "Rojhilat" di bin dagirkeriyê de ne û ew jî bandora xwe li pêkanîna projeyan dikin.

Serokê Odeya Saneyiyê ya Stenbolê (İSO) Memduh Hacıoğlu jî meseleya Kurdî bi sebebên aborî ve girêda û derbirandî ku, "Serhildana gelê ber ku dewlet ew nexistine rewşeke hilberînkar" e.

Hacıoğlu diyar kir ku, ciwanên bêkar û betal dimînin wek li Diyarbekirê derdikevin çiyê.

Serokê Konfederasyona Sendikayên Kardêr (TİSK) Refik Baydur di civînê de got ku, li "Rojhilat" şerek heye û divê di şîna leşkeran de tim timên taybetî hebin. Ev helwesta Baydur wek dilxwazek "Artêşa Taybetî" hate nixandî.

Dorhêlin siyasî û aborî diyar kirin ku, bi livbaziyan PKK'ê yên li ser dezgehên aborî re, endîşe û tîrsa sermayedarên Tirkiyeyê zêde bûye û hin bêhtir sermayedar li gorî berê dixwazin bala xwe li ser pirsgirêkê gurr bikin.

## Ercan KILIÇ

Têkoşîna rizgariya gelê Kurd ku bilind dibe, sermayeyê Tirk kire du felq. Cem Boyner ku serê "Tevgera Demokrasiyê ya Nû" dikişîne parast ku, li Tirkiyeyê bi tenê bi Kurdan re tê karîn ku daxwazên refah, aştî û azadiyê bêne temînkirin. Di meha çuyî de Cem Boyner tevî gruba xwe ku tê de Prof. Asaf Savaş Akat jî cih distîne metnekê bi navê "Tirkiyeya nû, dinyaya nû û demokrasiya nû" jî geşkeriyê

## Li nexweşxaneyan kar sekinî



**Navenda Nûçeyan-** Roja 27'ê Cotmehê xebatkarên tenduristiyê ji bo ku pirsgirêkên wan ên aborî û demokratîk bê çareserkin, ji bo rojekê kar rawestandî. Livbaziya doktor û xebatkarên tenduristiyê bi pêşengiya TTB (Yekîtiya Bijîşkên (doktor) Tirk), Sendikaya Tûm-Sağlık-Sen (Sendikaya hemû xebatkarên tenduristiyê) û Sendikaya Genel Sağlık-İş'ê çêbû. Li gelek bajarên xebata li nexweşxaneyan rawestîya, ji bilî nexweşên acil û giran, nexweşên din nehatin muayenekirin.

Li Stenbolê jî xebatkarên

gelek nexweşxaneyan kar berdand. Kesên ku livbaziyan pêk anîn, li ser nirxandîna livbaziyê û xebatên ku dê di pêşerojê de pêk werînin civîn li dar xistin. Li Enqerê 35 hezar xebatkarên tenduristiyê kar berdand. Di livbaziyan de, pankartên wek: "Em bergîdana keda xwe dixwazin", "Em dixwazin wek mirovan bijîn" hatin bilindkirin. Sloganên ku dihatin avêtin jî bi vî rengî bûn: "Gotin, raye, biryar ji kedkaran re". Li Îzmîrê jî xebatkarên 13 nexweşxaneyan dev ji kar berdand û livbaziyan xwe bi govdan û stran domandin.

## Dewletê berê xwe da girtiyan

**Navenda Nûçeyan-** Dewlet pest û pêkutiyên li ser girtiyan siyasî diwartir dike. Li Girtîgeha Bucayê 3 kesên îtfarî roja 21'ê Cotmehê ji aliyê girtiyan ve hatin kuştin. Roja 22'yê Cotmehê jî leşkeran êrîş birin ser girtiyan PKK'van. Di êrîşa leşkeran de 63 kes jî girtiyan bi xedarî birîndar bûn. Kesên birîndar li nexweşxaneyê jî, ji aliyê polîsan ve lîdaran xwarin: "Bi vê yekê re girtiye Girtîgeha Bucayê dest bi greva birçîbûnê kirin. Grev bi awayekî dorvegerî didome.

Sekreterê Komeleya Mafên Mirovan a Şaxê Îzmîrê Ebûqat Kemal Bilgiç daxuyandî ku, ewlekariya jiyanê girtiyan tune ye. Li aliyê din, ew

kesên ku kuştina girtiyan girtin ser xwe hatin sîrgûnkirin. Ji wan Mehmet Yildirim û Mehmet Darga şandin Girtîgeha Çanakkaleyê, Şehmûs Yüksel sîrgûnî Girtîgeha Bursayê kirin, nûnerê girtiyan Cömert Bozkurt jî sîrgûnî Girtîgeha Aydinê bû.

Girtiyan jî rêxistinên Tirk jî di Girtîgehan de îşkenceyên dijwar dibînin. Roja 23'yê Cotmehê jî Devrimci Sol 17 kes anîn Girtîgeha Bucayê û ji nav wan Aslihan Gençay û Aydın Kaya ji qerdiyanan lîdaneke dijwar xwarin û bi xedarî birîndar bûn.

Li aliyê din girtiyan Girtîgeha Amedê bi daxuyaniyekê diyar kirin ku, ewlekariya canê wan nemaye û ji he-

mû bûyerên ku pêk werin dewlet berpirsiyar e. Girtî diyar kirin ku, roja 22'yê Cotmehê çend ji girtiyan ku çûne dadgehê ji leşkeran gef û çêrên nebaş bihistine. Serbazê leşkeran jî, bi awayekî eşkere destûr daye leşkeran ku, ji bo bûyerêke biçûk jî, çekteqandin serbest e.

Li Girtîgeha Mazrayê (Elezîz) jî, girtî di nav zilm û zorê de ne, girtiyan vê girtîgehê jî bi daxuyaniyekê problemên xwe diyar kirin. Li gorî beyana girtiyan, zilma li ser wan zêde bûye û mafên wan ên ku, bi greva birçîbûnê ya di meha Hezîranê de bi dest xistibûn, ji wan hatine standin û girtî bi biryar in ku, wê bêdeng nemînin.

## Penaberên Îranî di greva birçîbûnê de

**Navenda Nûçeyan-** Penaberên siyasî yên Îranî, li Enqerê li ber nûneriya Neteweyên Yekbûyî (NY) roja 25'yê Cotmehê dest bi greva birçîbûnê kirin.

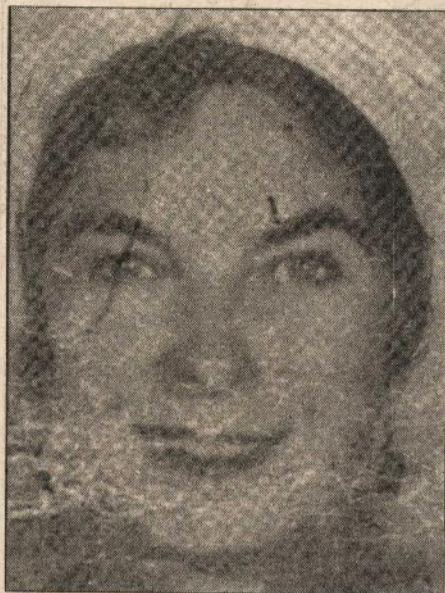
Penaberên Îranî, armanca grevê bi livbaziyan terorîst ên dewleta Îranê û pest û pêkutiyên polîsên Tirk ve girêdan û daxuyandî ku, ji ber van yekan di tengasiyê mezîna de ne. Li gorî beyana berdevkên livbazvanan, heta îro gelek hevalên wan ji aliyê rejîma Îranê ve li nav sînorên Tirkiyeyê hatine kuştin û polîsên Tirk jî ew bi teslîmkirina Îranê ve tehdîd. Li ser van bûyeran jî gelek caran

serî li Komîsergeha Bilind a Penaberan ku girêdahiyê NY'ê ye dane, lê tu encam bidest nexistine. Penaberên Îranî dadixuyînin ku, heta ev pirsgirêkên wan çareser nebin û mafê çuyîna dewleteke Ewropî bi dest nexin, dê greva birçîbûnê bidomînin.

Penaberên Îranî ku ji Fars, Kurd, Ereb û Azerîyan pêk tên, ji 15'ê Cotmehê bi vir ve livbaziya rûniştinê dikirin. Niha jî 16 kes ji wan dest bi greva birçîbûnê kirin. Penaberên Îranî jî bo çareserkirina pirsgirêkên xwe bangê piştgiriyê li hemû sazîyên demokratîk û mirovperwer kirin.

Gelên Asûrî û Suryanî bi hesreta wegera welatê xwe ne:

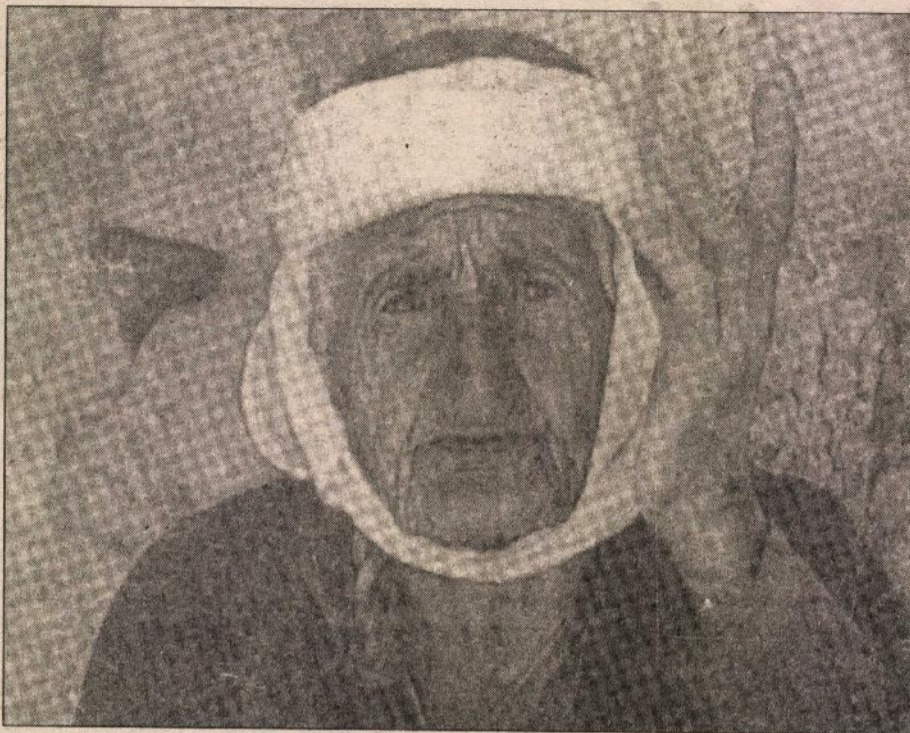
# Di warên xwe de mihacir



Noomî Linjefors produtora TVê.

Çawa baweriya mirov hew çend zexim dibe ku, mirov canê xwe ji bo wê dikare bike gorî (qurban), ji bo baweriya xwe tim mihacir û fermalû (koçber) bibe. Der barê van gelên kevin û baweriya zexim de filmek hate çêkirin û di TV'ya Swêdî di kanala 1. de ji teref produktor Noomi Linjefors ve hate weşandin.

Noomi Linjefors dixwest ku çand û zimanê wan baş nas bike, ka ew gelên han kî ne, ji ku derê ne. Noomî Linjefors salek bi wan re têkilî danî. Kêm be jî lêkolîna xwe hinek bi pêş ve bir. Wî ew hîn ji nêzîktir ve nas kirin û dît ku ew gelên han Asûr û Suryan in û ji beriya du hezar salan tî. Ji du hezar salan û bi vir ve, di bin zilm û zordestiyê de ne, bi serbestî çand û zimanê xwe bi kar



Meryem jineke 120 salî ye û bi tenê ye. Piştî malbata wê û pismamên wê gundê xwe terk kirin ew bi tenê ma û li dêran pavaniyê (notirvaniyê) dike.

neanîne. Ji ber ku misilmanan her tiştên wan qedexe kirine. Tenê bi serbestî dikaribûn karê zireatê bikin. Noomî Linjefors ev salên ku bi wan re têkilî danîne, tim ji firoşgehên wan danûstandin kiriye û daxwaza Noomî ew e ku, bi her kesî bide naskirin ku, ew gelên han Asûr û Suryan in û warê wan jî Mezopotamya ye û zilma 2000 salan li ser wan heye. Ji ber vî awayî, navê film danîne "Piştî 2000 salan li ba me û li dinyayê", zimanê wan jî, ji zimanê Hz Îsa ye.

Film hem li Södertelje (bajarê Swêd) hem jî li herêma Midyadê derbas dibe. Midyad bajarê li Mezopotamya tê zanîn li Södertelje.

Fuad der barê bihuştê de wiha beyan dike: "Ji ber ku ola min Krîstîanî (felehî) bû, ez hatim girtin û di girtgehên KT'ê de hatim îşkence kirin, çawa ku hûn jî bi çavên xwe dibînin, ji ber vê yekê ez û kesên wek min direvin û têne vir. Ev der bihuşt e.

## NASNAMEYA BAWERİYÊ

Raad, mêrekî biçûk, hê 12 salî ye. Dîroka xwe jî baş dizane. Raad,

dibêje ku ew û gelê wî pîr bûn lê, wê gavê hema bi bêje ku ew nema ne.

Gotineke Misilmanan heye dibêje: "Mirov diçe bihuştê ku mirov destê xwe di xwîna yekê xristiyan (feleh) de bişo." Piştî rojên Muhemmedî (îslamiyetî) em tim hatin kuştin û li ser serê me ferman rabû ji ber ku em tim hatine kuştin, em wiha hindik in. Niha li gundê me 2500 kes tenê mane, yên din li her deverên dinyayê belavbûyî ne, yên li heremê mane jî tev pîr û kal in."

Mirov dikare bibêje: "Ma gelo, ev kesên ku li warê xwe mane çima nabêjin ku Misilmanên Tirk in û di nav wan de xwe nadin cûdakirin. Wê hengê ew ê azad û serbest bûbûna. Lê, dema min ew nas kirin, min fêhm kir çî bawerîyeke wan a zexim heye û ji ola bav û kalên xwe dernayên.

## JİYANA ASÛRÎ Û SURYANIYAN

Asûrî û Suryanî li Södertelje hatine bicihkirin û der barê me de zehf kêmtir dizanin. Hê jî nahîşî (xişim) nin li ba me li Swêd. Ew hatin vir ji bo ku ew der welatê xristiyanî ye, lê mixabin me bi xwe xwe jî bîr kiribû ku em xristiyan in û ji wan re xristiyanî me zehf ecêb tê ji ber ku em miriyên xwe dişewtînin. Çawa ku, ji me re şerêkek di nav goristanê derbas re bibe.

Ev nivîs ji **Rojnameya Dagens** hatiye wergerandin Nyheter: **Christian Kelberg**. Werger: **S.S. Dilpolo**.

## NÊRÎNEK

Nizamettîn Toğuç

### Rim û kewar

**D**u meh berê min ji serokatiya parlamentoyê pirsî: "Dema navlêkirina şerê li Kurdistanê nehatiye? Ev tişt ne şer bi xwe ye? Ger ku hûn dipejirînin ev şer e, kifşkirina rêz û qaydeyên wê, ji bo gelê Kurd û Tirk ne bi xêrtir e?"

Deh roj bi ser ve ne bihurî, camêran (!) li Batmanê bi devê tivingê bersiva min dan. Jixwe "neyartî bêminetî ye", ku bextê neyarê mirov jî hebe pariyek li qeyde ye. Ez çî bikim; Roma bêbext para me ketiye.

Hinek nijadperestên dengqijik, rojnamevanên "Mehmetçik" û rayedarên kêmaqil ji me parlementerên DEP'ê re dibêjin: "Hûn endamên PKK'ê ne." Xwelî li serîno! PKK li ku, em li ku. Ji we tirê ku endamiya PKK'ê wisa hêsan e? Di gel vî, em jî weke PKK'ê guliyek ji guliyê dara Kurdî ne. Ango qurm û binyata me yek e. Her wiha em bi tevahî mafên mirovan, bi taybetî jî mafên Kurdan diparêzin.

Em pêşî biratiya gelê Kurd û Tirk, dû re jî biratiya hemû gelên cihanê dixwazin. Em birakujî û xwînrîjîyê naxwazin. Em zilm û

zorê, koçberî û qirkirinê naxwazin. Bi van daxwazan ku em bibin endamên PKK'ê, nexwe endamên PKK'ê ne em bi tenê ne. Çiqas mirovek li ser rûyê gerdûnê yê misilman hebe, endamê PKK'ê ye. Ji ber ku gelek xwestekên PKK'ê û îslamiyetê dişibî hev û din. Weke qedexekirina araqê, listîna qumarê û fuhûşê...

Dîsa xwestekên PKK'ê û yên kom û komikên demokratîk û mafên mirovan jî, ji

**Hinek nijadperestên dengqijik, rojnamevanên "Mehmetçik" û rayedarên kêmaqil ji me parlementerên DEP'ê re dibêjin: "Hûn endamên PKK'ê ne." Xwelî li serîno! PKK li ku, em li ku. Ji we tirê ku endamiya PKK'ê wisa hêsan e?**

sedî not dişibî hev û din. Bi vî rengî ew jî dibin endamên PKK'ê. Bi vî awayî mirov dikare minakan zêde bike.

Haylo!... Malik li hinekan xera bûye haya wan jê tune ye!

"Rim di kewarê de nayê veşartin". Ev şel destpêka dumahîkê ye. Tirêjên tava azadiyê avêtiye. Hindik maye şevşevok ji welatê me birevin. "Ev lêlê ye, lolo li paşiyê ye". Dêhna xwe bidinê, ev kar dê di ku de derkeve. Xwedê ji tewanbaran re nahêle. Tiştê anîne serê Kurdan, dê yeko yeko di pozê wan de were.

## Mehrîcana Kurdistanê

**Welat/BONN:** Mihricana govend û muzîkê ya Kurdistanê-93, a heftemîn ku ji aliyê Hunerkom'ê (Yekîtiya Hunermendên Welatparêzên Kurdistanê) ve tê amadekirin wê di navbera rojên 30-31'ê meha Cotmehê de çê bibe. Mihrican li bajarê Braunschweig ê, yê Almaniyayê li dar dikeve.

Mihricana ku wê tê de ji govend û muzîka Kurdî ya gelêrî û hemdem bêne pêşkêşkirin, gelek komên muzîk û govendê wê ji welatên Ewropayê yên ji hev cihê beşdar bibin. Di mihricanê de komên ku bi ser bikevin wê ji aliyê amadekarên wê ve werine perû û xelatkirin.

Komên muzîkê yên ku ji muzîka gelêrî û hemdemî minakiyan pêşkêşî mihricanê bikin ev in: Koma Amed-Hannover, Koma Botan-Berlin, Koma Cesûr-Bielefeld, Koma Hêzil-Duisburg, Koma Jiyân-Stuttgart, Koma Serkeftin-Frankfurt, Koma Serhildan-Nürnberg, Koma Welat-Hamburg, Koma Zilan-Hollanda, Koma Bêri-

van-Bonn, Koma Nûjîn-Wuppertal, Koma Ferat-Köln û Koma Serhed-Fransa.

Komên ku wê ji herêmên Kurdistanê govendên cur becur pêşkêş bikin jî ev in: Koma Amed-Hannover, Koma Egît-Mannheim, Koma Botan-Berlin, Koma Bêri-van-Bonn, Koma Cesûr-Bielefeld, Koma Ferad-Köln, Koma Serkeftin-Frankfurt, Koma Serhildan-Nürnberg, Koma Welat-Hamburg, Koma Jiyân-Stuttgart, Koma Nûjîn-Danimarka, Koma Sef-qan-Swisre, Koma Sores-Avusturya û Koma Zilan-Hollanda.

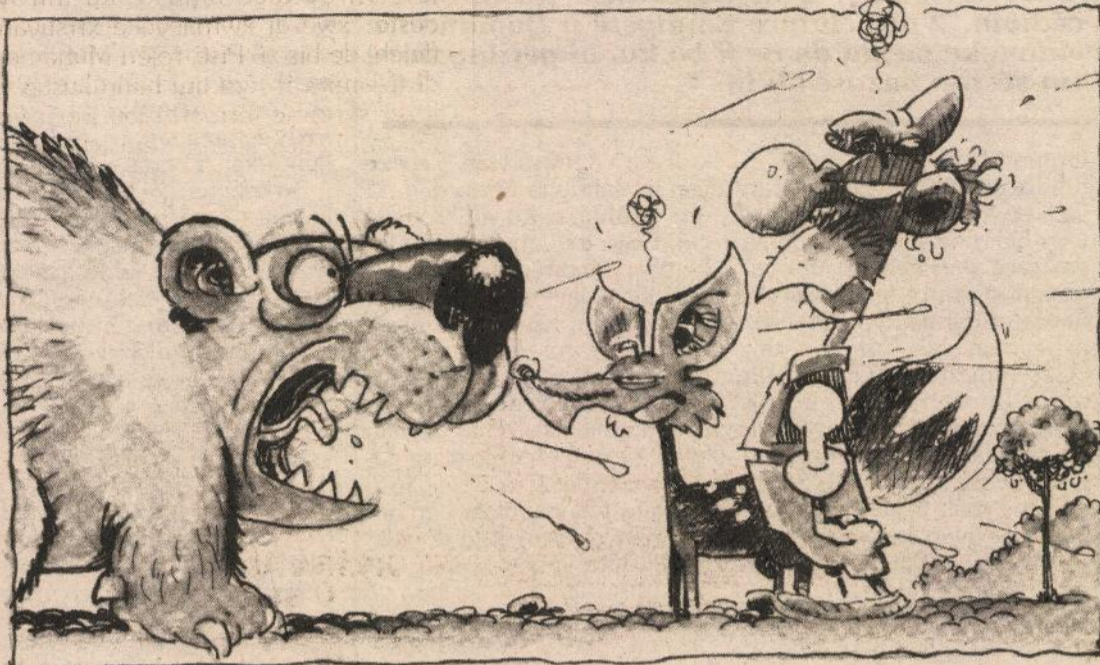
Gelek kesên zanyarê çandê, komên muzîk û govendê tevî hunermendên Hunerkomê, bi skeç û nirxandinên xwe ve de beşdarî mihricanê bibin. Ji aliyê din ve jî rayedarên mihricanê daxuyandin ku, dê ev mihrican li gorî yên derbasbûyî hin bêhtir dewlemend pêk were û her wiha wê ji metbexa Kurdî jî minakiyên dewlemend bêne pêşkêşkirin.



Dema min dikarî, nedizani;  
dema min dizani, nedikarî

Mahmut Paşayê Caf

# Lûy û citiyer



Yew zemoni di yew lûy û citiyeriya benê way û biray. Lûy citiyerî ra zaf hol kena. Tim û tim xeberûn ûna. Indemî di yew xêş musayo queriyek. Xêş tim û tim yenû queriyekî telef kenû. Citiyer kutikon benû yegay ver, merdimûn çekdarûn benû, la taway pere nêkeno. Wî mecmûr mûnenû hena şino lûy het. Citiyer lhuy ra vano: "Wayê yew xêş mûsawû queriyek ma, yegay mi di yew taway nêwerda, ma ey ra seni bixêlisim."  
Lûy vana: "Bira, ez sibay yew gezî kena, biyecê xwî ya dumara yegay şina

yena." Toz dûmûn verdano itayay ser. Ti pers bikir vaci ki, "Çi sebiyo." Ez vano ki, "la mîr welat niweş koto, hekîm ame ser." Hikîmî vat ki, "Dermon niwêşî çino." Merdimî xêşû gerek kom cayo xêş ame vînavîş biyerê kîştîş û dimê yi biyerê tirakerdiş.  
Rojêy bîn serê sibay lûy yena o kide kena. Der cîrûn yenî piyaser perseni, vuni: "Çi taw sebû?"  
Lûy vana: "Hay lo, meperiyen, Mir welat niweş koto, darî dêriyi dimê xêşo. Gerek kum ca yew xêş esto, biyero kîştîş."  
Xêş veng lûy eşnêyno. Lûy

cuwabê het şina. Xêş vano: "Wayê o çu ti vana?" Lûy vana: "Birawo, mepers. Al xewal ûnay."  
Xêş vano: "Wayê ez sebikîrî."  
Lûy vana: "Biya îna çal kurî, ez kerû duna tu ser, tu nimnena."  
Xêş vano: "Wabû, wî kuweno zerrê ça. Lûy kerun duna yî ser, wî bin di kerûni di munenû."  
Xêş bin ra qêreno: "Wayê caykê mi ayseno?"  
Lûy vana: "Guşê tu ayseno."  
Xêş vano: "Guşunê mi tîrakiîrî."  
**Seyithan Kurij**

## KÊ ÇI PEKAND?

Li Tirkîyeyê di destpêkê de pîrsgirêka Kurd tune bû, ya rojhilat hebû.

Osman Bursali  
Nivîskarê rojnameya Cumhuriyet'ê



## Çêlek bi dizî avis dibe lê eşkere dizê

Di çend rojên borî de rojnameyên biyanî nivîsandin ku, Cîgirê Serokwezîrê Hikûmeta Federal a Kurd Roj Nûrî Şawês, di gel hin berpîrsiyarên rejîma Iraqê, li Ewropayê çend civînên nehênî pêk anîne. Lê Dr. Roj di pey de bi navberiya rojnamevanan ev tişt derewand.

Rojnameyên derve careke din jî nivîsandin ku, zilamek bi navê Macîd Abdulreza ku berî niha endamê Komîteya Navendî ya Partiya Komunist a Iraqê bûye, niha jî wek alîgirê Sedam û çêşikekî Kurd dixuye, navberiyê di nav serokên Kurdên Başûr û Sedam de dike. Rojname dadixuyînin ku di bernameya Abdulreza de ne xweserî (otonomî), ne mafê çareya xwe nivîsîn û ne jî federalî hene.

Sedam Husên ji piştî sala 1979'an jî sedî bêhtir ji bo Kurdan "lêborîn" derxistiye. Lê Sedam navê Kak Mesûd û Mam Celal tu carî nedixist nava "lêborîna giştî". Ez wisa difikirim ku, Sedam bi navberiya Macîd Abdulreza dixwaze di lêborîna xwe ya nû de hin guherînan bike û vê carê navê herdu zilamên me yên birêz bixe navê.

Dîroka Bizava Kurd li başûrê Kurdistanê tiştêkî seyr û sosret e. Ev e ji 30 salan bêhtir e ku, rejîma Bexdayê tevgera Kurdî bi "veqetînxwaziyê" dinavîne. Lê serokatiyên Başûr jî peyvên "otonomî" û "demokrasi" yê pê ve tu peyv bi lêv nedikirin ta ku di sala 1992'an de Amerîka ji wan re got: "Ji niha pê ve federaliyê bibêjin". Lê tu navekî projeya Abdulreza nîn e.

Serpêhatiyeke Kurdî ya kevin hate bîra min ku, nivîskarê me yê şehîd Hesenê Qizilcî di pirtûka xwe ya bi navê "Kenîna Parşek" de nivîsiye. Dibêjin ku, xulam û axayekî Kurd di şeveke zivistanê de, bi hev re li derve dimînin. Şev şeveke sar e. Axa ji sermayê nikare binive û ji xulamê xwe re dibêje: "Ji min re tiştêkî bîne ku ez biavêjim ser xwe". Xulam gelek digere, lê tiştêk nabîne. Difetile nik axa, dibêje: "Ezbenî, bi tenê palanê hespê te heye." Axa dixeyide û dibêje: "Hiş be kero."

Qederek di navê de dibore, serma her diçe bêhtir dibe û rihelîna axê ya ji ber sîrê pirtir dibe. Careke din gazî xulamê xwe dike: "Lawo tiştêkî ji min re bibîne ku ez bi xwe wer bikim. Heke nebe ez dê ji ber sermayê bimirim." dibêje. Xulam bersiva axayê xwe yî delal dide: "Axa! Ez bi serê te û bi serê rehmetiyê bavê te sond dixim ku ji palanê hespê te pê ve tiştêkî din nîn e." Vê carê axê me bi dengêkî nermî zennûn: "Kuro, hey seyê kurê seyan. Bîne lê navê wê nebêje." Dibêje.

De niha jî serokatiyên Başûr ewqas bêbawer bûne ku, bi her tiştî razî ne, bes navê ewan tiştan nayên gotin.

Ê min ku ez jê dixeyidim ew e ku, çima van deng û behsan ji gelê Başûr vedîşêrin. Çima ev gel ne ew gel e ku goriyan daye. 182 hezarên Enfalbûyî 8 hezar Barzaniyên windabûyî di sala 1982'yan de. Şehîdên Helebçe û gelekoçê bihara 1991'î. Ev goriyên gel in, ne yên serokatîyan in. Çima mafê gel nîn e ku bi rewşa xwe bihese û peyvek li ser çarenûs û pêşeroja xwe bibêje.

Heke niha peyvînen wan ên nehênî bi dijmin re diyar nekin dê rojek were her tişt derkeve holê. Pêşiyên me çiqas rast gotine, "Çêlek bi dizî avis dibe, lê eşkere dizê."

## Jûjî...

Doğan Güzel

T.C. YA KU LI LİCÊ KETILAM GÊKIR, NEHIŞT KU NAVÇE ÇAR ROS LI SER HEV TEKILÛ BI DINYAYÊ RE DEYNE... HETA NEHIŞT KU PARLEMENTERÊ WANJÎ BIKEVE LİCÊ...

QEDEXE ÇIYE!...  
EZ PARLEMENTER-  
IM PARLEMENTER









# Afreta Kurd û Afrodîta Yewnanî

## Niwa Hebîb

Di Kurmanciya Jêrîn (Sorani) de peyva "afret" di şûna peyva "jin" an jî peyva "pîrek" a Kurmanciya Jorîn de tê bikaranîn. Peyva "afret" bi giştî ji bo zayenda mê ye û peyva "jin" jî, ji bo pîreka zewicandî tê gotin.

Di van salên dawî de, gotegot û gengeşiyek di nav rewşenbîrên Kurdên Başûr de dest pê kiriye ku, peyva "afret" neyê bikaranîn. Ji ber ku dibêjin ev peyv ji peyvên "efrît" (dêw) û "ewret" (organê zayendî ya mêkî) hatiye. Hîn jî dibêjin ku, ev peyv di zimanê Tirkî de tê bikaranîn û di wateya pîrekê de ye. Lewma dibe ku, bi Tirkî be. Ev kêşmekêşa li ser peyva "afret" li başûrê Kurdistanê bû sedemê gelsekê, li ser navê rêxistina "Yekîtiya Jinan". Niha li başûrê welêt du rêxistinên jinan hene, yek jê bi navê "Yekîtiya Jinan" û ya din jî bi navê "Yekîtiya Afret" e.

Aligirên peyva "afret" di destê wan de tu belgeyên pêselmîn ên zanistî nîn in ku, bersiva neyarên "afret" bidin. Her wiha neyarên peyva "afret" jî nikarin bi awayekî zanistî ramana xwe bidin îsbatkirin.

Ev duberîti bûye sebebê ku, ew herdu yekîtiyên jinan hev negirin û destê piştgiriyê dirêjî hev nekin. Di havîna 1992'yan de jî Parlemantoya Kurdistanê çend civîn li ser vê rewşê kirin, lê negihan tu encamekê.

Em li vir dixwazin li ser peyva "afret" hin tişt binivîsin. Heke em

**A**ligirên peyva "afret" di destê wan de tu belgeyên pêselmîn ên zanistî nîn in ku, bersiva neyarên "afret" bidin. Her wiha neyarên peyva "afret" jî nikarin bi awayekî zanistî ramana xwe bidin îsbatkirin. Ev duberîti bûye sebebê ku, ew herdu yekîtiyên jinan hev negirin û destê piştgiriyê dirêjî hev nekin. Di havîna 1992'yan de jî Parlemantoya Kurdistanê çend civîn li ser vê rewşê kirin, lê negihan tu encamekê.

lê binihêrin dibînin ku peyva afret a Kurdî û peyva "Afrodît" a Yewnanîya Kevin jî aliyê şêwe (şekl) û wate ve nêzikî hev in. Efsaneyên kevin ên Yewnanî dibêjin ku, rojek ji rojan firîşte (melek) zarokeke biçûk di nav kefa pêla avê de dibînin. Ev zarok hildidin, dibin binê deryayê xwedî dikin, ta ku di dawiyê de dibe xwedanê bedewiyê û navê wê dibe "Afrodît" (Venus).

Ev efsane dibêjin ku, Afrodît bi wateya "The foam born" a Îngilîzî ye ku bi Kurdî tê wateya "keça di nav avê de ji diya xwe bûye", yanê keça kefa avê.

Her wiha çavkaniyên kevin dibêjin ku, Afrodît xwedana bereketa çandiniyê (zireet) bûye, li Rojhilat. Dîsa tê gotin ku, ji Finîkê (ji rex Sûrî) çûye Yewnanîstanê.

Di vê vekolînê de du tişt jî bo me derdikevin ronahiyê.

1-Mezopotamyaya Jorîn, welatê Kurdan cihê herî kevin e ku, lê çandini hatiyê kirin. Di vê mijarê de gelek belgeyên arkeolojîk bi dest hatin xistin. Dibe ku, ew mirovên li Mezopotamyayê jiyane gelek efsaneyên wan ên li ser

çandini (kişt û kal) û zeviyê hebin.

2-Afrodît ku pîreka xwedanê bedewiyê ye, gelek nêzikî afreta Kurdî ye ku, bi wateya pîrekê ye. Lê heke em koka peyva "Afrodît" vekolin, ji bo me diyar dibe ku, ew peyvên gihane hev û peyva "Afrodît" pêk anîne, hîn di zimanê me de hene:

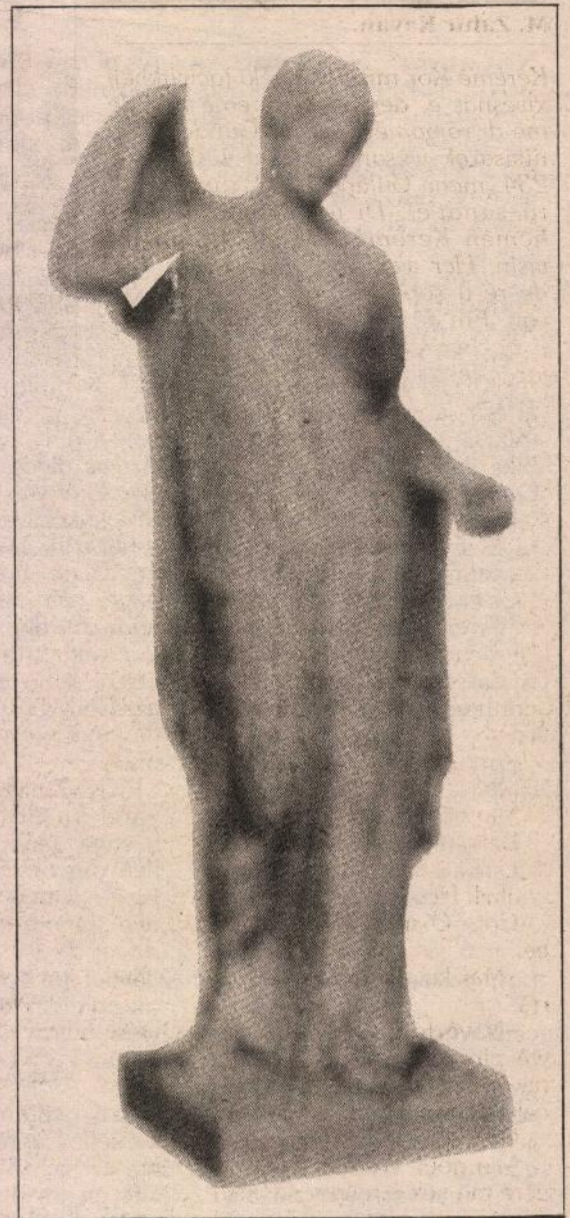
Afrodît-Keça kefa avê  
Af-av  
Firo-şîrê sewala nû zayî, ku ew jî her kef e

Dît-dot (keç)  
Di zaravayên Kurdî de "dêt", "diwêt" û "dot" di wateya "keç" û "qîz" de tên bikaranîn.

Hersê peyvên "av", "firo" û "dît" ku peyva "Afrodît" pêkanîne bi tenê di zimanê Kurdî de tên dîtîn, lê ne di zimanekî din de. Ev rastî û Rojhilatbûyîna efsaneya "Afrodît" me digihîne encama ku di hîmê xwe de efsaneyêke Kurdî û bi zimanê Kurdî bûye û peyva "afret", peyveke Kurdî ya xwerû ye.

\*Venus bûye navê stêrkekê ku bi Kurdî jê re dibêjin "Nahid".

**Wergêr:** Niwa Hebîb, Zana Farqînî



*Peykera Yezdana Evîn û Bedewiyê Afrodît, bi destê Kallimakros b. z. di qirnê 5. de hatiye çêkirin.*

# Jana Gel û danasîna Mehmet Uzun

## Jêhat Serheng

Pirtûka Îbrahîm Ehmed a giranbuha, Jana Gel, di navbenra salên 1950-54'an de, bi zaravayê Sorani li Kurdistana Başûr hatiye nivîsin. Lê mixabin pirtûk, heta sala 1970-71'yan maye bal Dr. Kemal Fuad. Dr. Kemal Fuad, pirtûk winda kiriye. Di sala 1970'yan de pirtûk hatiyê dîtîn û hatiyê belavkirin. Pişt re E-lîşêr pirtûk wergerandiye zaravayê Kurmancî.

Di wergêrê de çend çewtiyên teknîkî hene. Lê pirtûk jî aliyê ziman û edebiyatê ve, esereke bêhempa ye. Di wan rojên edebiyata Kurdî hej ji nû ve destpêkirî de, Îbrahîm Ehmed, romaneke gelek rind afirandiye. Bi taybetî jî aliyê ziman ve pirtûk gelek bedew e. Teknîka romanê di pirtûka xwe de bi hunermendî bi kar aniye. Lê tiştê herî balkêş ew e ku, dema mirov pirtûkê dixwîne, dibêje qey Îbrahîm Ehmed, rewşa Îro ya Kurdistana Bakur aniye ziman. Rewşa rewşenbîr û ronakbîrên Kurdên Tirkiyeyê wek rewşa qehremanên romana Jana Gel'in. Bi rastî, ev rojên ji nû ve em li vir dijîn, Îbrahîm Ehmed pêşiya niha çil salan di salên 1954'an de ditiye û di romana xwe de bi awayekî hunermendî nivîsiye.



Lê mixabin, li ser bergê pirtûkê çend gotinên nivîskar Mehmet Uzun hene. Mehmet Uzun li gorî dîtina xwe pirtûk daye nasîn. Li gorî min di van rêzikên Mehmet Uzun de tê dîtîn ku, wî pirtûk baş venekolaye. Lewre, M. Uzun di pêşiya gotinên xwe de behsa bûyerên di romanê de derbasbûyî, dike. Di nav van bûyeran de jî behsa

**Îbrahîm Ehmed, romaneke gelek rind afirandiye. Bi taybetî teknîka romanê di pirtûka xwe de bi hunermendî bi kar aniye. Lê tiştê herî balkêş ew e ku, dema mirov pirtûkê dixwîne dibêje qey Îbrahîm Ehmed, rewşa Îro ya Kurdistana Bakur aniye ziman. Rewşa rewşenbîr û ronakbîrên Kurdên Tirkiyeyê wek rewşa qehremanên romana Jana Gel'in. Bi rastî, ev rojên ji nû ve em li vir dijîn, Îbrahîm Ehmed, pêşiya niha çil salan di salên 1954'an de ditiye.**

Cezayîr û şoreşa wî wextî li nav Cezayîrê dike. Û demên li Cezayîr derbasbûyî li gorî M. Uzun ketine nav demên Kurdistana. Lê wekî me gotî M. Uzun Pirtûk baş venekolaye. Lewre ne gotina Cezayîr, ne jî Şoreşa Cezayîrê di pirtûkê de bi yek rêzikî jî nîn e. Bûyer li Kurdistana dest pê dike û li Kurdistana jî kuta dibe. Bi taybetî jî şerê na-

bera şoreşgerên Kurd û Iraqê nîşan di-de. Îbrahîm Ehmed bûyerên ku li ser malbatekê bihûrîne bi zimanekî edebî tîne ziman. Di naveroka pirtûkê de tê dîtîn ku, nivîskar jî psikolojiya insan baş fêhm dike. Ev teknîk jî, ji bo romaneke pêşiya 40 salî hatî nivîsin bi rastî tiştê zehf baş e. Lewre roman bi hemû aliyên xwe ve romaneke modern e. Lê divê xwendevan vê yekê jî bide ber çavên xwe ku, roman jî zû ve hatiyê nivîsin û nimûneyekê romana Kurdî ya herî kevn e. Pirtûk, di nav edebiyata Kurdî de xwedî cihêkî pirr taybetî û girîng e. Dema roman hatî belavkirin li Iraqê, jî alî hikûmetê ve hatiyê qedexekirin. Lê dîsa jî xwendevan bi dest xistine û xwendine. Ji lew re nivîskar pênuşeke şoreşger bi kar aniye. Xwendevanên şoreşger jî pirtûk jî bo xwe wek rêber dîtine. M. Uzun di nivîsa xwe de behsa gelek qusûr û çewtiyên girîng jî aliyê teknîka romanê ve kiriye. Rastiya vê nêrînê encex bi lînerîna pirtûka M. Uzun ya herî tê zanîn Siya Evînê derdikeve holê. Ji lew re pirtûka M. Uzun Siya Evînê jî bilî romanê dişibe her tiştî. Vê carê pêşiyê gasinê di çavên xwe de, fermo!.. Em çî bibêjin? Qenc e Mehmet Uzun careke din pirtûkê Îbrahîm Ehmed bixwîne û baş li ser wê bifilîre.



Serpêhatiyek ji şerê germ

# Em diherine dîlanê

## Sakîne

Me ji her gavî cihêtir û bi zindîtir dest bi roja nû kir. Girîngiya rojê ji aliyê me hemûyan ve di hate zanîn û kêfêke nehênî di hundirê me de xwe dilivand.

Iro heval bi zorê saet ber bi 11'ê rojê ve ji xewê hişyar bûn. Bêxewî û westeya çend rojan bi vî awayî ji ser xwe avêtin. Her kesê ku hişyar dibû, pêşî silavek dida rojê û pişt re bi çavên xwe delalî û xweşikbûna deverê miz dida, jê hez dikir.

Darên gûzan bi gewde û guliyên xwe yên mezin ve ber bi esmanên bal û pal ve hildikişiyên, darên maziyan, ên spindaran, ên sêv û hermiyan jî. Gulî û pelên wan wisa gurr bûn ku, nedihîştin tîrêjên rojê ji nav wan biserdin û axê ramûsin.

Em li kendalekî li seriya gundekî ne. Ji jor ve li wî gundê ku, di geliyek kûr î Kela Memê de bi cih bûye, dinihêrin. Gundî li hev diçin û tèn, bi jêhatinek û şarezi-



ziwakirin. Her tişt di rê de dixuye. Çek tèn kontrolkirin, ger tê de terbîneke biçûk jî hebe, dibe sebebê mirinê. Ku çek çiqas bê paqijkirin xweşik dibe, çiqas bê bikaranîn ewqas jî jê tê hez-

Dema ku ji dûrî ve dûrînga hevdi tinê her diçû kêm dibû, me jî xwe berî gelî da. Hemû heval tu dibêjî qey nameşin, difirîn. Berê jî bi saetekê em di vê riyê de çûbûn, niha ez li saetê dimêzînim ku me bi niv saetekê ev rê kudandiye.

## EM LI BENDA DENG IN

Em di nav bédengiyêke bêhempa de ber bi hedefa xwe ve diçin. Gundê ku em dê biavêjine serê, gundekî çeteyan (cerdevan) e. Nêzikî 80 kesî çekdar û 2 meterrîsên (kozîk) wan hene. Ev gundê ku li ser Eşîra Mala Beyro ye, gelek caran di operasyonan de rêbendîyê jî dijmîn re kirine û ew kun bi kun gerandine. Divê me hesabê vê yekê jî warî bipirsiya, niha em diçin ku em ji

wan bipirsin.

Şev tarî, bêhevy û stêrk jî naçirûsin; zenûn in. Hevalên ku di tariyê de wek reşahiye dixuyên pîrr bi zor ji hev tèn derxistin. Kom bi kom heval jî hev qetiyên û li çeperastê belav bûn. Belê herkes dihere cihê xwe. Em koma êrişê ne, em dê herine gund. Komek ji hevalan li aliyê Seqîrikê, ya din jî li hêla Helal û Şêxan kemîn danîn. Komek jî, ji bo parêziya giştî li serê gir ma. Koma êrişê jî, di nav xwe de li sê koman hate belavkirin û em ber bi jêr û jorê gund ve meşiyên. Em di kozîkên xwe de bi cih bûn. Bi heyecaneke mezin li benda dengê B-7'ê ya koma êrişê ne. Saniye dibin deqîqe, deqîqe dibûn saet. Ez li saetê dinihêrim ji min kirî ku naxebite, ne saniye ne deqîqe dilive. Em deng dipên,

dipên, ev e dengê B-7'ê ji zinarê jorîn olan da. Di demêkê kurt de her der bû weke qiyametê.

Em tev di pey deng de li kozîka ku ji berê ve hatibû nişankirin, dimêzin. Çete nikarin keysa teqandina gulle-yekê jî bi dest bixin. Piştê berxwedaneke kin deng ji kozîkan hate berrîn. Çend hevalên me bi gullebarankirina me ya li ser kozîkan re, bi telandinê xwe ber bi kozîkan ve kişandin. Bi birîna teqîna çekên me re wan bombeyên destên xwe avêtin kozîkan. Herdu meterrîs jî êdî di destê me de bûn. Ji wê derê bombe û roket ber bi malên cerdevanan ve dihatin avêtin.

## PÊTA AGIR DIFIRIYA

Êdî şeva tarî ronî bû. Di şevê de gulleyên sor wek pêta agir li hewayê difiriyên. Çekên B-7 ran gurmîni û zimmîniyê jî zinaran dianîn. Gulleyên BCK'yan rengêkî din didan vê dîlanê. Gelek ne domiya. Lewre berxwedan zû şikiya. Bêtirûş bûn. Ji kozîkan dirûşmeya "Bijî Serok Apo" di hate bihîstin. Belê di nav bi hezaran dengê berik û gulleyan de me ev deng dibihîst. Lewre em wê gavê bijêriya pêjnê ya herî hesas dijiyan. Belê di nava bi hezaran dengên de ew dengê ku em li hêviyê bûn kete guhê me. Û me dest bi vê yekê kiribû, em dê biqedînin jî. Agir berî ka û giyayan jî hatibû dayîn û pêta agir bi bayê re dileyîzî. Pêt tarî çirandibû. Em dengê te jî dibihîzin "Agir". Êdî em dê vekişin.

Wergêr: Zana Farqînî

**S**aet bû 8'ê êvarê. Gewriyek xwe berî ser axa sar da. Dema ku ji dûrî ve dûrînga hevdi tinê her diçû kêm dibû, me jî xwe berî gelî da. Hemû heval tu dibêjî qey nameşin, difirîn. Berê jî bi saetekê em di vê riyê de çûbûn, niha ez li saetê dimêzînim ku me bi niv saetekê ev rê kudandiye.

yeke mezin karên xwe yên rojane dikirin.

Hevalê ku ji xewê hişyar dibe, serê pêşî çavê xwe li çayê digêrine. ka çay amade ye an na. Dêhna xwe didê ku, ne amade ye ew jî mîna min dest bi amadekirina çêkirina çayê dike. Jixwe hezkirina me Kurdan a bi çayê hela ya gefta bi nav û deng e. Ku tu westiyabî rûne çayekê vexwe, tu dê derkevî rêwîtiyê rûne çayekê vexwe, te xwe vehesand (bêhnvedan) rûne çayekê vexwe, hûn rûniştine bi hev re mijûl dibin? Çaydankê çayê deynin ser agir. Ev e yek ji evîndariya me, heta yek ji dilikiya me.

## DEMA GUHERÎNA TERZÊ TEVGERÊ TÊ

Di sa hemû, hevalên me piştî çayêke tarî dest bi xebata xwe ya rojê dikin. Piştî xwarinê, ez nizanîm xwarin xurînî ye, tastê ye an firavîn e; hevalan dest bi paqijkirina çek, gulle û jarjorên xwe kirin. Çek hatin bidonkirin û

kirin. Ev e me ew xweşik û bedew kirin, jî îşev bi şûn ve em dê hin bêhtir ji wan hez bikin. Belê pîrr pîrr piştî çend saetan em dê bi rê kevin.

## HEDEFA ME CEHŞIK IN

Ev e dema ku em hemû li hêviyê bûn, hat. Em li hev dicivin. Civîna beriya livbaziye. Plan dê were xwendin. Iro bi vê livbaziye dê terzê tevgera me biguhere ku, ev e 20 roj in em bi tenê dimeşiyên. Şer me dicoşîne, dilivîne, jiyanê bi me dide hezkirin. Navê şer jî di nav lèvên me de vediguhere bişîrîneke şîrîn. Şer, bişîrîneke zindî. Şer ku tu çiqas bi heq bî xweş e. Çiqas tu bi înisîyatîf bî ewqas te xurttir dike. tu çiqas xurt bî ewqas jî moralê te zêde dike. Di şerêkî de bimoralbûna artêşê, nivê serkeftinê ye. Ev e em niha bi heq in, xurt in û xwedîmoral in. Nexwe em dê bi ser bikevin.

Saet bû 8'ê êvarê. Gewriyek xwe berî ser axa sar da.

## WEŞANXANEYA ZAGROS

Li we difikire, niha jî çar berhemên bi Kurdî bi buhayekî şkandî pêşkêşî we xwendevanan dike.

✓ Kela Dimdimê:	30.000 LT
✓ Evîna Welat:	70.000 LT
✓ Pêşeriya hewisîna zimanê Kurdî:	30.000 LT
✓ Rêzîmanê Kurdî:	50.000 LT

Her çar pirtûk tevî hev 180.000 Lîrayê Tirk dike. Lê ji bo we ji buhayê wan % 35 dadixe û bi tenê 117.000 LT li we dike mal.

## Navnîşana xwestinê:

Zagros Yayınları  
Nuruosmaniye cad. Atay apt.  
No: 5/12 Cağaloğlu/ İstanbul Tlf: 512 29 17 - 528 61 16

# Ji Zerdeşt re name

**B**elê Mîrza Zerdeşt; ka çavên xwe veke, bala xwe bidê, ji zêdetirê neviyên te çend qewm mane li dûrî nîştiman. Ey seyda! Bi rastî an em ne tu war in, an jî di tebîetê (xwazayê) de xeletî henin. Çima? Di kîjan zimanî de navê çêlikê kerê wiha bi qîmet e? Li kîjan welatî xulamtiya ji neyar re wisa bi rûmet e? Kîjan cinsê jîndaran goştê laşê birayên xwe difiroşe? Te ev awa qet bihîstiye?

Seyîr Çiya

(Zerdeşt bi destûra herdu nîrxên "başî" û "aşî" dest bi Zend Awesta dike.) Tê bira te, wexta ku te çav li Medyayê da, erd û esman ji destê bêbavên Persiyî dinaliya? Welat bûbû zîndaneke mezin, qewmê te bi girî û bi gazin bû. Tarî geriyabû li ser Arya. Teyran hêlîn çenedikir, şalûr nedîşeşiyân.

Lê, rohiyek mabû di dilê te de! Hurmiz herdem di xewnên te de rê nîşan dida

.....  
Ey hosteyê diyalektîkê, zanayê yekîtiya dijberan! Tê bira te, te ji min re digot hin çîrok û efsane carina: "Gilgamişê hebû. Lawikê Sumerî, hiş û aqil windakirî, li pey dermanê mirinê digerî." Ew hikumdarên behr û asîmanan, mezinên qewm û eşîran, bi gotineke wî çiya dihejîn, çem diçikîn bi fermaneke wî.

Lê milên Axrîmanê dirêjtir, mar û xenzîrên wî zêdetir bûn. Îro Gilgamiş di nav rûpelên pirtûkan, di dîroka bêdawî de, yek caran li mêvaniya mijûlan e! Lê Axrîman? Ew her dem di nîvê dilê însanan û di zerreyê tariyan de ye.

.....  
"Xwediyê cîhanê, Rom, E-cem û em bûn" digot Cegerxwîn. Milê me li aliyekî li Behra Hezer, li aliyê din li Çiyayê Munzûrê bû. Welatê me bi bereket, bextê me vekirî bû.

Ka te digot, axa me axa wekhevîyê ye? Ka te digot, aqîdeya însan ji hevîrê başîtiyê ye? Tê bira te siya Geliyê



Zagros û Qendil? Ew hêlînên dil?

Te li ser papîrozan, li ser bircên keleşan, li ser kevirê çol û pesaran nedinivîsand ku, jîyan şer e, ronahî û tarî ye?

Çirîskên lûleyên di destê zarokên xwe de dibîni ey Zerdeşt!!! Tu dilê wan dibîni? Ku îro barê dinyayê li ser milê wan e! Ey Zerdeşt! Niha li ku ye qewmê te? Ka zanîngê û milkên te? Medresê û warên te? Kanî û behrên te?

Ey Zerdeştê Arî, pîrekalê Kelhorî! Kanê ew feqiyên te? Sofî û derwêşên te?

.....  
Qirn geriyân, guherîn navê qewm û devaran. Însan çûn erşê e'la, dest avêtin stêrkan, li binê behran geriyân, hesin danîn ser maseyan, ew belav kirin li atoman.

.....  
Lê zanayê ilman, mezinê şarîstaniyan, ew sedsal, xerabiyê dernexistin ji mejiyan. Belangazê wan dîsa Hurmiz, prensesa wan ma Axrîman.

Dîsa digazinin neviyên te: Ka Hurmiz? Agir dibarîne li ser serê me Axrîmanê xerabiyân.

Belê Mîrza Zerdeşt; ka çavên xwe veke, bala xwe bidê, ji zêdetirê neviyên te çend qewm mane li dûrî nîştiman.

Ey seyda! Bi rastî yan em

ne tu war in, an jî di tebîetê (xwazayê) de xeletî henin. Çima? Di kîjan zimanî de navê çêlikê kerê wiha bi qîmet e? Li kîjan welatî xulamtiya ji neyar re wisa bi rûmet e? Kîjan cinsê jîndaran goştê laşê birayên xwe difiroşe? Te ev awa qet bihîstiye?

.....  
Lê...(rastiyên jîyanê piştî gotina "lê" tên) hevalê Zerdeşt! Îro di nav qewmê te de, hinek ji neviyên te, pirtûk û zanyariyên te, gotin û salixên te tînin bira te!

Ew, ew heval, niha li ber siyên geliyên te, ew şowal-yeyên şarîstaniyan, geş dikin agirên. Ne çêlikên keran, ne xulamên neyaran, ne jî dolên Hulagû û Axrîmanan nikarin serî deynin bi wan.

Belê hevalê Zerdeşt; xerabiyên hemû hêzan, tariyên hemû zemanan kom bûne li ser serê wan, ew tînan ceribandî bi agirên. Ka çavên xwe veke, bala xwe bidê wan çavagiran!

Te dît gotinek heye, Cabral dibêje: "Dema ew (neyar) hatin, pirtûkên wan û axa me hebû, niha axa wan lê pirtûka me heye".

## AZADÎ

Abdurrahman Durre



### Şêxo û Rêxo

**D**u mirov rastî hev tînin; yek ji yekî dipirse: "Navê te çi ye?" Yê din dibêje: "Navê min Şêxo ye." Car din dipirse: "Xalê Rêxo navê bavê te çi ye?" Mêrik dikene dibêje: "Kekê min te çi navê min safî kir, îcar dora navê bavê min?"

Zeyneba Zer (Tansu Çiller) jî piştî ji Viyanayê vegeriya got ku, der heqê pîrsa Kurdan de mimkûn e ku, ew jî wekî Îspanya, modela Baskê bidin ber xwe. Belê ev derewa wê cih negirt û faşîst û yobazên TC'ê yê siyasî û leşkerî li hemberî wê derketin. Pîrsa modela Baskê jê kirin û wekî wî mirovê ku navê "Şêxo-Rêxo" tevlihev kir, Çiller jî "BASK"ê kir "kask" û gote ku, min tiştêkî wisa ne gotiye û ez nizanîm ka Modela Baskê çi ye. Bi dû wê re jî Cigirê wê yî hêja(!) Serokê SHP'a kemalîst Murat Karayalçîn, zîrekiya xwe da nîşan û li

**Zeyneba Zer (Tansu Çiller) jî piştî ji Viyanayê vegeriya got ku, der heqê pîrsa Kurdan de mimkûn e ku, ew jî wekî Îspanya, modela Baskê bidin ber xwe. Belê ev derewa wê cih negirt û faşîst û yobazên TC'ê yê siyasî û leşkerî li hemberî wê derketin. Pîrsa modela Baskê jê kirin û wekî wî mirovê ku navê "Şêxo-Rêxo" tevlihev kir, Çillerê jî "BASK"ê kir "kask" û gote ku, min tiştêkî wisa ne gotiye û ez nizanîm ka Modela Baskê çi ye**

hember modela Baskê, modela Kaskê, yanî modela Tirk avête holê, "Bask" kir "kask" û "Şêxo" jî kir "Rêxo", bi vî awayî jî rewş bi tevahî lewitand. Bi rastî ji herduyan re jî "Sed maşelaha dused aferîn". Pîrr rind dan îsbatkirin ku, Tirkekî beramberî hemû dinyayê ye.

Li Hambûrgê ez çûm firoşgeha rojnamefiroşan ku, rojnameya Özgür Gündemê bistî-

nîm. Heciyekî nas rastî min hat û kenîya, got: "Seyda! Gelo tu dizanî ev Bask çi ye? Di Gündemê de dinivîse Karayalçîn gotiye ku, ne Bask, lê Modela Tirk rast e. Tu bi Xwedê bikî ev çi dibêjin? Bask çi ye, modela Tirk çi ye?" Min ji Hecî re çîroka Şêxo û Rêxo got. Hecî kenîya, lava li min kir, got: "Em herin qehwexaneyê Camiya Şêx Seîd û qasekê sohbet bikin." Em çûn û rûniştin. Me dîte ku, çend xortên Kurd jî hatin û li ser maseyê din rûniştin û li ser beyana Karayalçîn dest bi guftûgoyê kirin. Yek ji wan digot: "Ev Karayalçîn e, çi zîqûm e, Lazekî faşîst û kemalîst e, hê jî Çiller jî faşîsttir û nijadperesttir e." Yê din jî digot: "Ma çi dibêjin, bila bibêjin, model, modela Apo ye." Yekî bi rih jî li wan guhdarî dikir, got: "Li gorî baweriya min jî, modela rast modela Quranê ye." U guftûgoya wan tundtir bû. Hecî bangî wan kir û gote wan ku, werin li seyda guhdarî bikin, bila ew ji we re îzahê modelan bike. Li ser banga Hecî hemû hatin maseya me û ez ji wan re axivîm. Bi kurtî min ji wan re qala Modela Baskê kir ku, Bask gelekî di nav sînorên Îspanya de ye û ji bo mafên xwe demekî dirêj têkoşîn daye, dû re jî hikûmeta Îspanya bi wan re li hev hatiye û mafên wan ên siyasî û çandî daye wan. Herdu gel pîrsgirêkê di navbera xwe de çareser kirine.

Li ser modela Tirk jî min ji xortan re diyar kir ku, li gorî vê modelê Kurd tune ne, herkes Tirk e, kî ku bibêje "Ez Kurd im" xayîn e. Pratiqa wê jî kuştin, talankirin, îşkence, wehşet û kokbîrîrîn e. Modela Apo jî, modela gerîla ye. Li hember zîlm û zora ku li ser gelê Kurd tê meşandin şoreş, serhildan û şerê çekdarî û siyasî ye. Armanca wî jî azadiya gelê Kurd û bidestxistina mafên wan ên însanî, demokratî û neteweyî ye.

Piştî ku min modela Apo bi kurtî wiha îzah kir, ew mirovê bi rih ji cih rabû û wiha got: "Bi Xwedê modela Quranê jî vê dixwaze." Li ser vê gotina wî em jî kenîyan û rabûn.



# Şervanekî biçûk: Agir

## Jîr Dilovan

Li nêzikî Kerboran  
Gundek digotin Meran

Ew gund xwedî bîst  
mal e  
Li ser kaş bin newal e

Dibistanek lê hebû  
Lê mamoste tune bû

Zaro'w zêçên gundiyan  
Diçine ber keriyân

Keriyên berx û karan  
Ber golik û dewaran

Lawekî pirr jîr hebû  
Wek çêliyê ziha bû

Nîn e li vî welatî  
Kesek wilo jêhatî

Bi navê xwe ye Bekir  
Lê ew dibêjê "Agir"

Agir mîna hevalan  
Diçe ber berx û karan

Hevalên wî li çolê  
Dilzîn gog û holê

Lê ew li ber tibarên  
Tim rûdine bi raman

Çavên xwe berdide dûr  
Wan gelî'w newalên  
kûr

Dîsa wek hemû gava  
Berê xwe dabû Mava

Ji xwe re got: "Çi rind î  
Çiyakî serbilind î"

Bo gerîlayên delal  
Tu bûye mesken û  
mal.

Tu bo wan gund û  
bajar  
Tu yî parêzgeh û war.

Lê em li gundan dîl in  
Sertewandî rezîl in.

Her roj leşkerên Tirkan  
Xwefiroşên cerdevan.

Digirine ser gundan  
Bi zilm û zor û lêdan.

Dibên: "An bibin xayîn  
An jî bêjiyan û jîn"

Me navê wilo jîyan  
Li bin destan perîşan

Lê divê bo me xîret  
Serbilindî bi rûmet

Mirineke şîrhelal  
Qet nabin bi milk û mal

Ji lew re ku ez dîl bim  
Bi vê rewşê qayîl bim



Li ber dîwarên gunda  
Emê tev bibin winda

Li dijî wan kedxwaran  
Ezê jî bibim şervan

Dibim şervanekî biçûk  
Li ser çiyân mîna çûk

Çiyayên Mava bedew  
Edî em rabûn ji xew

Heft xwezî bi wê  
hengê  
Ser te têkevîm cengê"

Her roj karê wî ev e  
Wî ne roj û ne şev e

Hişê wî qet nemaye  
Dîdarê gerîla ye

Rojekê fecrê veda  
Hê hemû kes di xew  
de

Cerdevan û leşkeran  
Li nava gund hildêran

Kal û pîr û zarok tev  
Li meydanê dane hev

Agir berdane malan  
Xesp kirin terş û talan

Birin firax û alav  
Hebûn û zêr û dirav

Berî leşker cerdevan  
Xwe çend dikin pîrekan

Guhê wan d'şeqitînin  
Guharan diderînin

Dest davêjin stûyê wan  
Jê dikin ristê zêran

Sercerdevanê bêar  
Di destan de hişkedar

Got: "Ji we bêminet im  
Va ez li vir dewlet im

An hûnê bi me re bin  
An jî, ji gund derkevin

Edî ji bo we jîyan  
Wê her bibe taristan"

Li nav zarokan Agir  
Hêdîka serî rakir

Li rewşa wîna nêrî  
Ji hêrsa xwe da girî

Mîna çûk di sîngê de  
Dilê wî li ser hev lê da

Ser dilê wî werimî

Çav bûn çirûsk û rimî  
Ji xwe re got: "Ya  
Xuda  
Ka tu ketiye ku da

Tu dibînî bê guman  
Vê zilm û zora giran"

Leşker û cerdevanan  
Gelek kirin bin çavan

Bi carekê gund berdan  
Berê xwe dan  
Kerboran

Ew kesê ku li gund  
man  
Belav bûn li malan

Tiştên ku neşewitîn  
Dane hev û deranîn

Lê mixabin mane rût  
Bêalav zilf û zelût

Gundî tev de man  
neçar  
Firotin pez û dewar

Teva dan soz û pey  
man

Got: "An mirin an jîyan

Emê xwe ser hev radin  
Gundê xwe qet  
bernadin

Mirin bêserbilindî  
Gund nemîne  
bêxwedî"

Ëvarekê şervanên rind  
Xafil xwe gihandin  
gund

Wan şervanên pirr  
çeleng

Jîr û egîr û leheng

Dilên gundiyan ku sar  
Kirin wek roja dijwar

Gundî bi wan kêfxweş  
bûn

Mîna gulên sor, geş  
bûn

Rûniştin bi dilşahî  
Heta berê sibehî

Şervanekî wek sersot  
Ji tevan re wiha got:

"Ev axa bav û kalan  
Dê bi xwîne bê avdan

Em xwîne nerijînin  
Serxwebûnê nabînin

Guh nedin terş û talan  
Bêjin: "Kanî  
Kurdistan?"

Bila çîlpî tazî bin  
Tenê serfirazî bin"

Berê sibehê rabûn  
Ji gund derketin û çûn

Agir ji mal bi dizî  
Kete dû wan û bezî

Xwe berdan geliyên  
kûr  
Agir diçe dûre dûr

Jê re ketin nava rez  
Berê xwe dane Kupraz

Di binya gund re meşîn  
Ber bi Mava hilkişîn

Zor da lingê xwe Agir  
Bi dengê bilind bang  
kir

Şervan li xwe zivirîn  
Li dera deng tê nêrîn

Tev ketin piştê dîwêr  
Bala xwe xweş dane  
jêr

Çekên xwe siwar kirin  
Xwe ji bo şer kar kirin

Hat, nêzikî li wan kir  
Tevan nêrîn ku Agir

Ji cih rabûn bi lezê  
Gotin: "Tu çi dixwazî?"

Got: "Naxwazim tu  
tiştan

Ezê jî bibim şervan  
Temenê min nenêrîn  
Ka keleşê hilgirim"

Teva gotin: "Biqere  
Bi lez li gund vegere

Lew tu gelek biçûk î  
Tu carî debar nakî"

Agir bi hêrsek mezin  
Got: "Ka em tev  
bibezin

Ku nebim bi ser we re  
Nika bêjin vegere"

Gotin: "Ne bez tenê ye  
Her gav mirin li rê ye

Ku tu neçî mixabin  
Emê te bi zor bibin"

Got: "Mafê we tune ye  
Partiya bavê we ye?"

Nêrîn ku pê nikarin  
Gotin: "Bimeş em  
herin"

Agirê sêzdeh salî  
Biçûk û pirr delalî

Bo doza welatê xwe  
Keleş avêt milê xwe

Bû mêrxasekî çeleng  
Jê belav bû nav û  
deng

